

POLITISK FILOSOFI

Politisk filosofi tar for seg problemer og forestillinger knyttet til mennesket i et samfunn.

Noen av temaene vi skal se på er: skadeprinsippet, frihet, rettigheter og styreformer.

SKADEPRINSIPPET OG PÆTERNALISME

Skadeprinsippet:

"Du kan kun bruke makt mot andres vilje dersom du hindrer at noen andre blir skadet".

✓ **Myk pæternalisme**

Enig, derfor må vi informere folk så de kan ta gode valg.

✗ **Hard pæternalisme**

Uenig! Folk vet ikke alltid sitt eget beste, og da må man gripe inn.

NEGATIV OG POSITIV FRIHET

I politisk filosofi bruker vi to begreper om frihet:

Positiv frihet er frihet til å realisere egne potensialer og mål.

Gratis utdanning

Negativ frihet er frihet fra ytre hindringer eller tvang.

Ytringsfrihet

Vi har to forståelser av **negativ frihet**:

Negativ frihet som **ikke-innblending**: frihet fra tvang og innblanding fra andre.

Negativ frihet som **ikke-dominans**: frihet fra tvang og vilkårlig makt.

Slave → Er fri i noen tilfeller

→ Kan ikke være fri så lenge han er slave

RETTIGHETSTEORIER

Iboende rettigheter er medfødte rettigheter vi har i kraft av å være mennesker.

Statusbaserte rettighetsteorier er rettighetsteorier basert på iboende rettigheter.

Instrumentelle rettigheter er rettigheter som midler for å fremme menneskelig velferd.

Interessebaserte rettighetsteorier er rettighetsteorier basert på instrumentelle rettigheter.

LIBERALFEMINISME

Feminisme

Ønsker en jevn maktfordeling mellom kvinner og menn

Liberalfeminisme

Legger vekt på frihet for kvinner

Klassisk liberalfeminisme

Jobber for at kvinner og menn skal få like rettigheter

Egelitær liberalfeminisme

Jobber med tiltak for å gjøre samfunnet mer likestilt

FORSKJELLSPOLITIKK OG KAPABILITETER

Charles Taylors forskjellspolitikk

Taylors forskjellspolitikk ønsker å anerkjenne og respektere individuelle og kulturelle forskjeller.

Taylor ønsker å blant annet at minoritetsgrupper får egne rettigheter.

Dette skiller seg fra **likhetspolitikk** som fokuserer på lik behandling av alle.

Marthe Nussbaums kapabilitetstilnærming

Marthe Nussbaums kapabilitetstilnærming er opptatt av hva folk faktisk kan gjøre og bli i livene sine.

Tanken er at et godt samfunn gir alle individer **muligheter** (**kapabiliteter**).

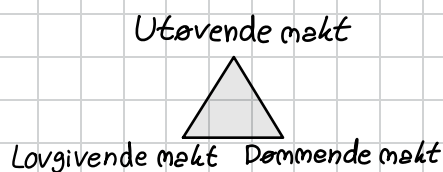
Nussbaum identifiserer 10 grunnleggende kapabiliteter som må være tilstede i en god stat.

DEMOKRATI

I et **demokrati** deltar folket i politiske beslutninger.

Maktfordelingsprinsippet er en grunnleggende del av mange moderne demokratier.

Maktfordelingsprinsippet går ut på å fordele makten i et samfunn på tre organer:

Argumenter for:

- Frihet og rettigheter
- Påvirkningskraft
- Ansvarlighet
- Fredelige prosesser

Argumenter mot:

- Flertallstyranni
- Kortsiktig politikk
- Lite effektivitet
- Lite kompetanse

Mulige tiltak

- Opplyse folket
- Ha noen ekspert-organer
- Gi minoriteter spesielle rettigheter

EKSPERTSTYRE

Ekspertstyre vil at de med relevant og god kunnskap innen et felt, burde ta avgjørelser på det feltet.

Argumenter for:

- Kompetente beslutninger
- Effektivitet
- Løngsiktighet
- Politisk stabilitet

Argumenter mot:

- Distanse og likegyldighet blant folket
- Tyranni
- Ekspertene er subjektive de også
- Avpolitisering

Mulige tiltak:

- Sørge for et mangfold av eksperter
- **Positive mekanismer**: tiltak som forbedrer ekspertenes prestasjon
- **Negative mekanismer**: tiltak som begrenser eller fjerner uønsket oppførsel